

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-936

21/11/2018

ქ. თბილისი

გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, შპს „თბილსერვის ჯგუფის“ ქ. თბილისის მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

შპს „თბილსერვის ჯგუფის“ მიერ გზშ-ს ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ქ. თბილისის მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონის პროექტში შესატანი ცვლილების სკრინინგის განცხადება. ქ. თბილისის მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონის მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე გაცემულია ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №78, 2009 წლის 4 სექტემბერს და № 12, 2010 წლის 24 მარტს.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციით დგინდება, რომ საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ქ. თბილისის ჩრდილო აღმოსავლეთით, სოფ. დიდი ლილოს აღმოსავლეთით. გარდაბნის რ-ნი, სოფელი ნორიოს მიმდებარე ტერიტორიაზე. შემდეგ GPS კოორდინატებზე : X - 499064.43; Y-4620415.45 . საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოესი დასახლებული პუნქტი მდებარეობს 1200 მ.-ში, სოფელი დიდი ლილო.

პოლიგონზე ხორციელდება ქ. თბილისის ფარგლებში წარმოქმნილი მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მიღება, ნარჩენების უჯრედში განთავსება. პოლიგონზე ყოველდღიურად შემოდის საშუალოდ 1000 ტ. საყოფაცხოვრებო ნარჩენი. ნარჩენების რაოდენობა ცვალებადია წლის სეზონის მიხედვით, კერძოდ: ზაფხულის პერიოდში შემოდის საშუალოდ 1200 ტ, ხოლო ზამთრის პერიოდში 800 ტ. . პოლიგონი ექსპლუატაციაშია 2010 წლიდან.

ქ. თბილისის მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის გაცემის შემდგომ, მშენებლობის პროცესში, შეიცვალა თავდაპირველი პროექტით გათვალისწინებული საპროექტო გადაწყვეტები, კერძოდ: მიღებული იქნა გადაწყვეტილება N1 უჯრედის ნაცვლად, მისი განთავსების ტერიტორიაზე 3 უჯრედის მოწყობის თაობაზე, რაც არ იყო გათვალისწინებული გაცემული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნებით (№ 12, 2010 წლის 24 მარტი; №78, 2009 წლის 4 სექტემბერი). დღეისათვის აღნიშნული 3 უჯრედიდან 2 ექსპლუატაციაშია და დაწყებულია მე-3 უჯრედის მშენებლობის მოსამზადებელი სამუშაოები.

ნაგავმზიდი ავტომანქანების პოლიგონის ტერიტორიაზე შემოსვლამდე ხდება ნარჩენების რადიოაქტიურობაზე კონტროლი, რისთვისაც გამოყენებულია ორი ერთეული პორტატული დოზიმეტრი. დოზიმეტრული კონტროლის შემდეგ ნარჩენები იწონება და იგზავნება პოლიგონის მე-2 უჯრედში განთავსების მიზნით. უჯრედის მოქმედი უბნის ტერიტორიაზე განთავსების შემდეგ, ნარჩენების გაშლა ხდება ბულდოზერით და ამავე ბულდოზერით ხდება ნარჩენების დატკეპვლა. ნარჩენების განთავსების მოქმედი უბნის ზედაპირის გრუნტით დაფარვა ხდება თითქმის ყოველდღიურად.

უჯრედის მუშა უბანზე ნარჩენების ზედაპირის დასველება ხდება სისტემატურად, რისთვისაც გამოყენებულია უჯრედების ჩამონაჟონი წყლები, რომელიც გროვდება 4 000მ³ ტევადობის რეზერვუარებში. აღნიშნული აუმჯობესებს, როგორც ორგანული ნარჩენების დეგრადაციის პროცესს, ასევე ხელს უწყობს ჩამონაჟონი წყლების აორთქლების პროცესს, შესაბამისად მნიშვნელოვნადაა შემცირებული რეზერვუარებში დაგროვილი ჩამონაჟონი წყლების რაოდენობა.

თავდაპირველი პროექტით გათვალისწინებული ნარჩენების დამხარისხებელი პუნქტი და ბიოლოგიური ნარჩენების საწვავი ღუმელი დღემდე არ არის მოწყობილი, შპს „თბილსერვის ჯგუფი“-ს გადაწყვეტილებით აღნიშნული ობიექტების მოწყობა არც მომავალშია გათვალისწინებული.

ქ. თბილისის მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონის პროექტის ცვლილებების მიხედვით გათვალისწინებულია:

- პოლიგონზე არსებული ნარჩენების განთავსების N1 და 2 უჯრედების გაფართოების სამუშაოები;
- ახალი N3 უჯრედის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტის განხორციელება; საპროექტო მე-3 უჯრედის მოწყობა დაგეგმილია მოქმედი უჯრედების აღმოსავლეთ მხარეს არსებულ თავისუფალ ტერიტორიაზე.
- პოლიგონის მიმდინარე საქმიანობის ტექნოლოგიურ ციკლში ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა, კერძოდ:

1. უჯრედის ძირის და ზედაპირის ჰიდროიზოლაციის მიზნით პროექტით გათვალისწინებული გეომემბრანის ნაცვლად გეომემბრანა “BENTOFIX”-ის გამოყენება. გეომემბრანა “BENTOFIX” შედგება ბენტონიტური თიხის ფენისაგან, რომელიც ორივე მხრიდან დაფარულია გეოტექსტილის ფენით. ხასიათდება რიგი უპირატესობებით, რომელთაგან უმთავრესია მისი თვითაღდგენის თვისება: დაზიანების შეთხვევაში ხდება უმოკლეს ვადაში აღდგენა, ეს კი მინიმუმამდე ამცირებს მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების და ატმოსფეროში ნაგავსაყრელის აირების არაორგანიზებული ემისიების რისკებს.
2. უჯრედში ყოველდღიურად შეტანილი ნარჩენების გადაფარვისათვის გრუნტის ნაცვლად სპეციალური (სინთეტიკური საიზოლაციო მასალის) საფარი საშუალების გამოყენება, რომელიც უზრუნველყოფს ნარჩენების ზედაპირის ჰერმეტიკულად დაფარვას (ცემენტაციას), ამცირებს სუნის გავრცელების რისკს და ზღუდავს ატმოსფერული წყლების ზემოქმედებას. აღნიშნული ნივთიერების შემადგენლობაში შედის ბუნებრივი ინერტული მასალები, ცელულოზა და ბიოდეგრადირებადი ორგანული ნაერთები (ნივთიერება არ არის ტოქსიკური და ფართოდ გამოიყენება მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში). ნარჩენების ჰერმეტიკულად დაფარვა და ზედაპირის ცემენტაცია, მნიშვნელოვნად შეამცირებს ფრინველების მიერ საკვების მოპოვების შესაძლებლობას.

წარმოდგენილი დოკუმენტით, პოლიგონის მიმდინარე საქმიანობის ტექნოლოგიურ ციკლში ახალი ტექნოლოგიების გამოყენება, გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების რისკებთან დაკავშირებული არ არის, არამედ გარკვეულად აუმჯობესებს დღეს არსებულ მდგომარეობას.

დღეისათვის პირველი და მეორე უჯრედების სიმაღლე, ფერდობების დახრილობა, მოცულობა და სხვა პარამეტრები არ შეესაბამება გზშ-ის ანგარიშით გათვალისწინებულ პარამეტრებს. აღნიშნული მნიშვნელოვნად ართულებს ექსპლუატაციის პირობებს და ამალეებს გარემოზე ზემოქმედების რისკებს, კერძოდ:

- მე-2 უჯრედის ზედაპირი პრაქტიკულად მთელ ფართობზე გადაუხურავია და შესაბამისად ადგილი აქვს ნაგავსაყრელი აირების არაორგანიზებულ ემისიას;
- პირველი უჯრედის ნაწილი დახურულია და გაზის ექსტრაქციის ჭებიდან ადგილი აქვს ნაგავსაყრელის აირების ინტენსიურ ემისიებს, შესაბამისად აუცილებლობას წარმოადგენს გაზის ექსტრაქციის და უტილიზაციის სისტემის მოწყობა;
- უჯრედის დიდი სიმაღლის და ფერდობების დახრილობის გამო, გამწვანებულია ნარჩენების განთავსების და ფერდობის გრუნტით დაფარვის სამუშაოების შესრულება და სხვა.

გარემოზე ზემოქმედების თვალსაზრისით, არსებული N1 და N2 უჯრედის გაფართოების სამუშაოები და ახალი N3 უჯრედის პროექტის განხორციელება, დაკავშირებულია ზემოქმედების გარკვეულ რისკებთან.

არსებული უჯრედების გაფართოების და ახალი უჯრედის მოწყობის ეტაპზე ადგილი ექნება გარემოს დაბინძურებას, ატმოსფერული ჰაერის და ხმაურის გავრცელების კუთხით. ადგილი ექნება წვის პროდუქტების და არაორგანული მტვრის გავრცელებას. სამშენებლო ტექნიკის და სატრანსპორტო საშუალებების მუშაობა დაკავშირებული იქნება არსებული აკუსტიკური ფონის შეცვლასთან.

გამომდინარე იქიდან, რომ საპროექტო ზონაში მე-3 უჯრედის ექსპლუატაციაში შესვლა და N1, N2 უჯრედების გაფართოება დაკავშირებული იქნება ნაგავსაყრელის გაზების ემისიების მოცულობების და შესაბამისად არასასიამოვნო სუნის გავრცელების რისკების ზრდასთან, კუმულაციური ზემოქმედება პროექტის მოწყობისა და ექსპლუატაციის დროს მოსალოდნელია.

პოლიგონის მიმდინარე საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით პროექტში შეტანილი ცვლილებები (არსებული უჯრედების გაფართოების და ახალი უჯრედის მოწყობა) დაკავშირებულია ნარჩენების წარმოქმნის ზრდასთან, კერძოდ, დაახლოებით 30-35%-ით გაიზრდება ნარჩენების უჯრედის ჩამონაჟონი წყლების რაოდენობა.

აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის მიერ, ამავე დეპარტამენტის უფროსის 2017 წლის 08 სექტემბრის №DES 0 17 00000282 ბრძანების საფუძველზე განხორციელდა შპს „თბილსერვის ჯგუფის“ ქ. თბილისის მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონის შემოწმება, რის შედეგადაც გამოვლენილ იქნა სანებართვო პირობების მთელი რიგი დარღვევები, მათ შორის: 2010 წლის 24 მარტის №24 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მე-5 პირობის შესაბამისად, არ იყო მოწყობილი ნაგავსაყრელის გაზის შეგროვებისა და უტილიზაციის სრულყოფილი სისტემა, აგრეთვე აღნიშნული შემოწმების შედეგად დადგინდა, რომ მოწყობილი უკუოსმოსის დანადგარის 12 მ3/დღე-ღამეში წარმადობა არასაკმარისია ტერიტორიაზე არსებული და წარმოქმნილი წყლების რაოდენობის გასაწმენდად.

ჩამდინარე წყლების გაწმენდისათვის მოწყობილია ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა, ყველა სახის გაწმენდილი წყალი ჩართულია საერთო გამყვან კოლექტორში, საიდანაც ჩაედინება მდ. ნორიხევში. არსებული უჯრედების გაფართოება და ახალი უჯრედის დამატება დაკავშირებული იქნება ჩამდინარე წყლების რაოდენობის ზრდასთან, შესაბამისად ზედაპირული წყლის ობიექტებზე ზემოქმედება მოსალოდნელია.

მასშტაბური ავარიული რისკებიდან პოლიგონის ექსპლუატაციის პროცესში არსებობს ხანძრის აღმოცენება-გავრცელების რისკი. ახალი უჯრედის ექსპლუატაციაში გადაცემის შემდეგ ადგილი იქნება ხანძრის ინციდენტის წარმოქმნის ალბათობის გაზრდას.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-7 მუხლის და მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ შპს „თბილსერვის ჯგუფის“ ქ. თბილისის მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლა დაექვემდებაროს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. შპს „თბილსერვის ჯგუფი“ ვალდებულია უზრუნველყოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლით დადგენილი სკოპინგის პროცედურის გავლა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „თბილსერვის ჯგუფს“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „თბილსერვის ჯგუფის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და გარდაბნის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ნოდარ კერესელიძე

მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელი

